

Pudasjärven kaupungin ohje:
Sidosryhmät tuulivoimahankkeissa

8/2025

Pudasjärven kaupunki

Kaupunkikehityksen palvelualue

Maankäyttö ja kaavoituspalvelut -yksikkö

Pääyhteyshenkilöt:

Ympäristöasiantuntija Tiina Mäcklin, 040 195 6869, tiina.macklin@pudasjarvi.fi

Maankäyttöpäällikkö Oskari Jokikokko, 040 484 7330, oskari.jokikokko@pudasjarvi.fi

Varayhteyshenkilö:

Kaupunkikehitysjohtaja Janne Karhu, 040 544 3219, janne.karhu@pudasjarvi.fi

2 Yleinen ohjeistus

Hanketoimija aloittaa hankkeensa yleensä toimittamalla kaupungille tai kunnalle hankkeen kaavoitusaloitteen. Pudasjärven kaupungilla on voimassa tuulivoimaohjelma, jonka mukaisesti hanketoimijan on suostuttava tuulivoimahankeselvityksen teettämiseen ennen kaavoitusaloitteen käsittelyä Pudasjärven kaupunginhallituksessa. Kaupunki teettää hankeselvityksen omalla konsultillaan ja hanketoimijaa laskutetaan kaavoitusmaksulla (KH §52 14.2.2023).

Tuulivoimahankeselvitys varmistaa laadukkaan, objektiivisen ja aikaisen vaiheen arvioinnin hankkeen ominaisuuksista, vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa sekä sidosryhmien varhaisen kuulemisen ja osallistamisen.

Hankeselvityksen valmistuttua kaavoitusaloite voidaan käsitellä Pudasjärven kaupunginhallituksessa. Tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen käsittelyn ja hyväksymisen jälkeen tehdään alueidenkäyttölain (132/1999) mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Osallistumis- ja arviointisuunnitelman yhteydessä on koottava lista kaavan osallisista, jotta heillä on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista, aikataulusta ja itse osallistumis- ja arviointimenettelystä.

Kaavan laadinnan yhteydessä tehdään yleensä myös ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jonka sisältö perustuu lakiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017). Ympäristövaikutusten arvioinnin aikana voidaan perustaa ohjausryhmä ja/tai eri tahoista koostuva seurantaryhmä, jolloin heillä on mahdollisuus vaikuttaa ympäristövaikutusten arvioinnin sisältöön.

OAS:n ja YVA:n tilaisuuksien lisäksi tulee toteuttaa Poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut hankkeen vaikutusalueen paliskunnille. Paliskuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön on annettu tarkempia ohjeita erikseen kappaleessa 4.

2.1 Sidosryhmät ja tiedon nähtäville laittaminen

Pudasjärven kaupunki painottaa eri tahoihin yhteydenottamisen tärkeyttä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa hanketta; jo kaavoitusaloitteen tekemisen aikana tai joissakin tapauksissa jopa ennen sitä. Näin saadaan alusta asti luottamukseen ja läpinäkyvyyteen perustuva yhteistyö käyntiin ja vähennetään mahdollisten konfliktien syntymistä ja määrää.

Hankkeen ja sen vaikutusalueen kannalta olennaisten tahojen selvittäminen, listaaminen ja ryhmiin kutsuminen on hanketoimijan ja heidän valitsemansa konsultin vastuulla. Tämä koskee sekä viranomais-, yhdistys-, asukas-, paliskunta- ja maanomistajatahojen kutsumista, siihen liittyvien kutsukirjeiden lähettämistä ja tarpeellisten lehti- ja muiden ilmoitusten hoitamista. Tässä ohjeessa on listattu jo paljon olennaisia tahoja, mutta hanketoimijan ja/tai heidän konsulttinsa tulee varmistaa olennaisten tahojen listaaminen ja sidosryhmän mahdollisimman hyvä kattavuus hankekohtaisesti. Sidoryhmien yhteystietojen selvittäminen ja kutsuminen tulee aloittaa hyvissä ajoin. Yhteystietojen selvittämisen haasteista tai mahdottomuudesta tulee ilmoittaa Pudasjärven kaupungin ympäristöasiantuntijalle tai maankäyttöpäällikölle mahdollisimman pian, jotta puuttuvat yhteystiedot ehditään selvittää.

Pudasjärven kaupunki suosittelee hanketoimijoille, että he lisäisivät hankkeensa heti alkukartoitusvaiheen alkaessa erilaisiin tietokantoihin ja -palveluihin, kuten Suomen Uusiutuvat ry:n ylläpitämään karttaan. Tämän lisäksi hankkeen on hyvä olla myös hanketoimijan omilla internetsivuilla, jotta hanke on löydettävissä hakukoneilla haettaessa.

Kannattaa myös pitää mielessä, että joitakin asioita voi tarkistaa jo toteutetuista lähialueen hankkeista ja niiden julkisista materiaaleista. Hanketoimijan tulee myös pitää kirjaa hankkeen aikana pidetyistä kaikista sidoryhmätilaisuuksista, sekä virallisista että epävirallisista, niiden ajankohdista ja osallistujamääristä. On suositeltavaa aina kirjoittaa tilaisuuksista ja tapaamisista, myös epävirallisista, muistiot.

2.2 Virallinen tiedottaminen

Virallisista kaikille avoimista kaavoitus- ja YVA-vaiheiden yleisötilaisuuksista ilmoitetaan lehti-ilmoituksella. Pudasjärven alueella julkaistavat paperilehdet ovat Pudasjärveläinen ja Iijokiseutu. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan alueella julkaistava oleellinen sanomalehti on Kaleva. Tämän lisäksi, jos hankealue sijaitsee lähellä toisen kunnan rajaa, on hyvä ilmoittaa myös kyseisen kunnan paikallislehdessä.

Pudasjärven kaupungilla on myös omat tuulivoimasivut, joissa tiedotetaan yleisötilaisuuksista ja jaetaan tietoa käynnissä olevista kaupungin alueen hankkeista. Virallisista kaikille avoimista kaavoitus- ja YVA-vaiheiden yleisötilaisuuksista ilmoitetaan myös kaupungin virallisilla internetsivuilla. YVA-menettelyn yleisötilaisuuksista ilmoitetaan myös ymparisto.fi -sivuston hankekohtaisella sivulla.

3 Olennaiset sidosryhmät Pudasjärven kaupungin alueella

Tässä kappaleessa on kerrottu tärkeimmät sidosryhmät liittyen tuulivoimahankkeisiin Pudasjärven kaupungin alueella. Siitä huolimatta, että tässä ohjeessa on melko kattavasti listattu sidosryhmiä, tulee jokaisen hanketoimijan ja heidän konsulttinsa itse varmistaa sidosryhmiin kutsuttavien listaus ja kattavuus huolellisesti hakukoneita ja muita kanavia käyttäen. Joissakin tuulivoimahankkeissa, sijainnista riippuen, saattaa olla olennaista kutsua sidosryhmiin esimerkiksi naapurikunnan metsästysseura tai vastaava, joita ei ole tässä ohjeessa tarkoituksenmukaista lähteä listaamaan.

3.1 Viranomaistahot

Tietyt viranomaistahot on kutsuttava kaikkiin virallisiin sidosryhmätilaisuuksiin, kuten YVA-ohjelman ja OAS-vaiheen yleisötilaisuudet. Viranomaistahot on hyvä kutsua myös vapaaehtoiseen sidosryhmätilaisuuksiin, kuten YVA-seurantaryhmiin.

Seuraavat viranomaistahot kutsutaan aina sidosryhmätilaisuuksiin:

- Yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (vuoden 2025 loppuun)
- Yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Suomen Lupa- ja valvontavirasto (vuodesta 2026 alkaen)
- Pudasjärven kaupunki
- Oulunkaaren ympäristöpalvelut
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
- Ilmatieteenlaitos
- Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
- Luonnonvarakeskus
- Metsähallitus (luontopalvelut, eräpalvelut, metsätalous)
- Puolustusvoimat
- Suomen metsäkeskus
- Väylävirasto

Jos hanke sijaitsee kuntarajan lähellä, rajoittuu kuntarajaan tai on kahden kunnan/kaupungin alueella, kutsutaan myös kyseinen kunta/kaupunki ja heidän ympäristönsuojeluviranomainen sidosryhmätilaisuuteen. Pudasjärven kaupungin naapurikuntia/-kaupunkeja ovat Oulu, Ii, Ranua, Posio, Taivalkoski, Suomussalmi, Puolanka ja Utajärvi.

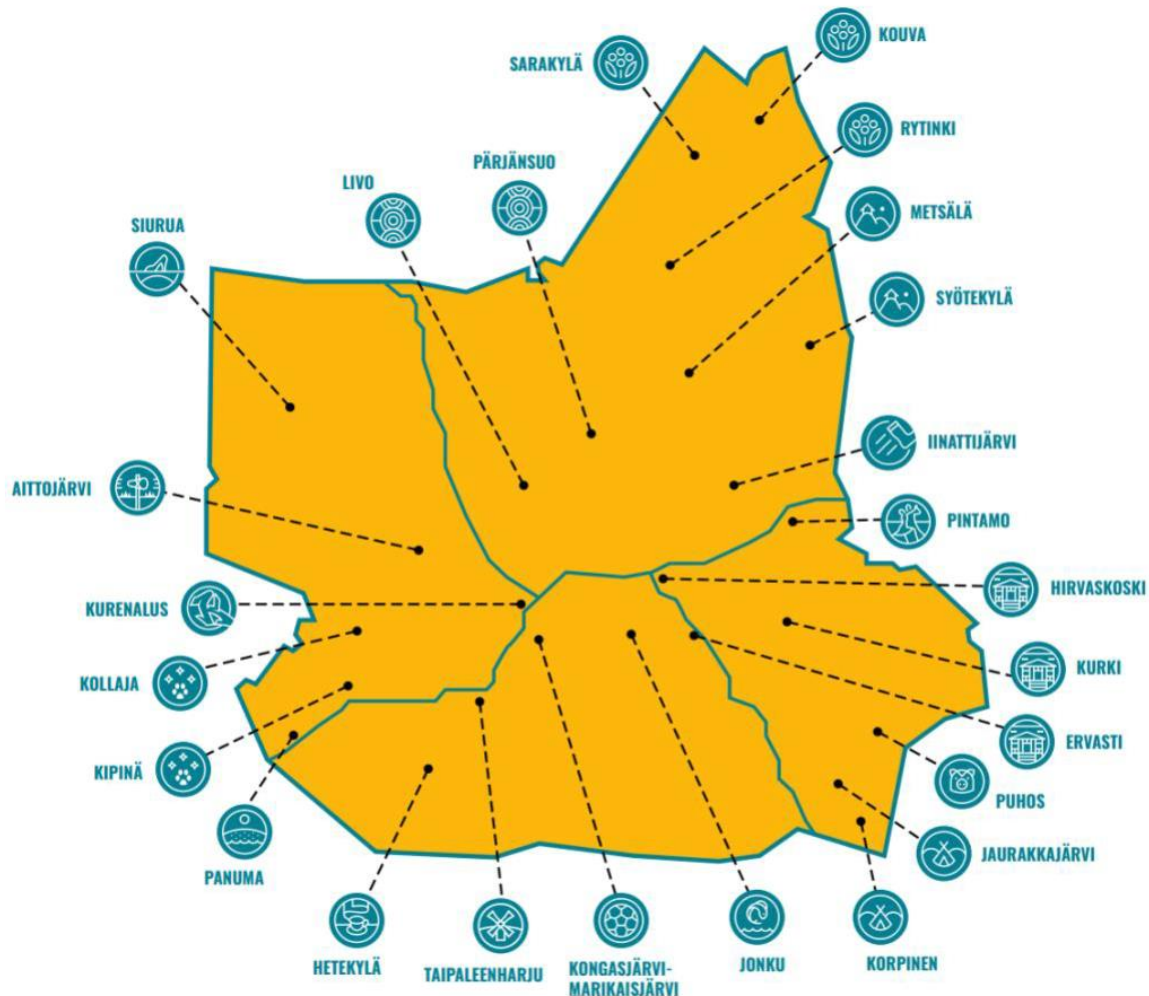
3.2 Maakunnalliset ja valtakunnalliset tahot

Pudasjärven kaupungin alueella tai sen ulkopuolella voi toimia myös muita oleellisia, yleensä maakunnallisia tai valtakunnallisia, tahoja, jotka tulisi useimmiten kutsua sidosryhmätilaisuuksiin mukaan. Näitä ovat seuraavat tahot:

- Caruna Oy
- Elenia
- Finavia
- Fingrid Oyj
- Operaattorit: DNA Oy, Elisa Oyj, Telia Oyj
- Oulun kauppakamari
- Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
- ProAgria Oulu
- Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry
- Suomen riistakeskus, Oulu
- Sijainnista riippuen viereisen kunnan/kaupungin yrittäjät (esim. Oulun yrittäjät ry)

3.3 Yhdistykset Pudasjärven alueella

Pudasjärvellä toimii useita yhdistyksiä eri aiheisiin liittyen. Lisäksi kaupungin alueella on 25 kylää (kuva 1), joista useimmilla toimii kyläyhdistys tai -seura. Sidosryhmätilaisuuksiin tulisi kutsua kyläyhdistykset kylästä, jonka alueelle hanke sijoittuu, ja muista ympäröivistä kylistä 10 kilometrin säteellä. Kutsuttaviin yhdistyksiin tulisi sisällyttää myös alueen vaikutusalueella toimivat metsästys- ja kalastusseurat. Pudasjärven alueella toimivat kyläyhdistykset ja -seurat sekä metsästys- ja kalastusseurat on listattu melko kattavasti osoitteessa: [Yhdistykset - Järjen äärellä - Pudasjärvellä](#).

Kuva 1. Kylät Pudasjärven kaupungissa.

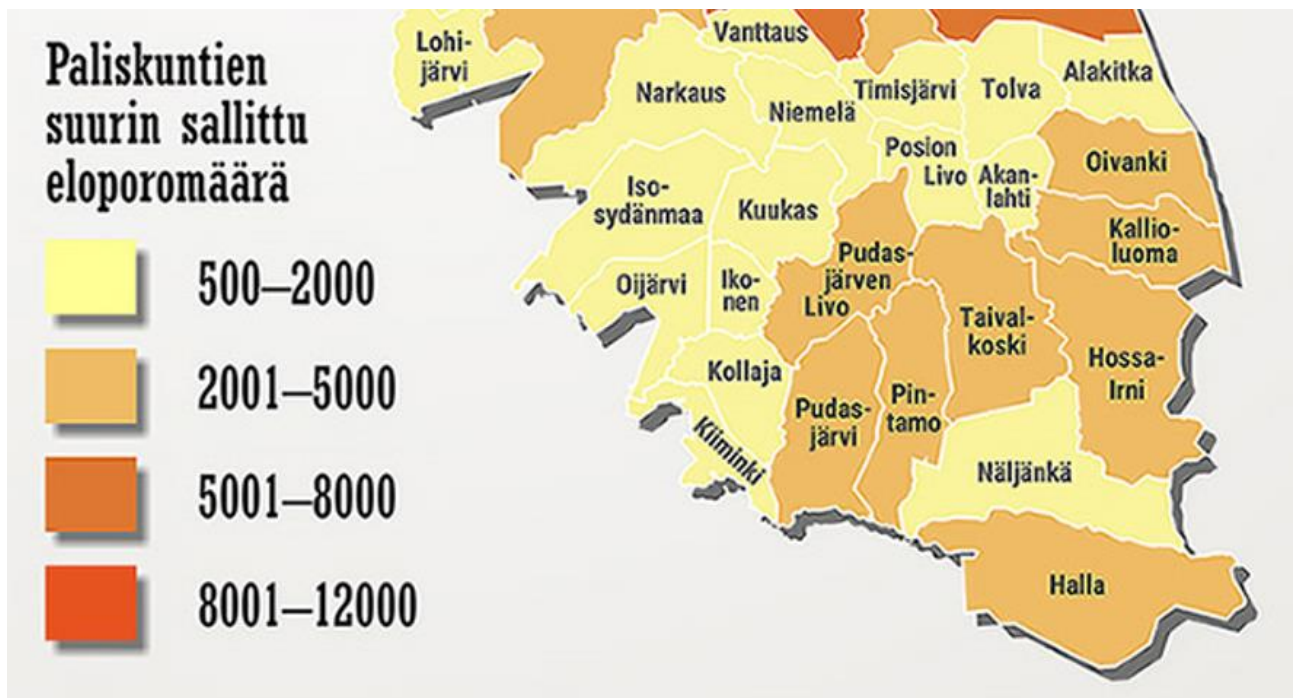
Vaikka edellä mainitulla sivustolla on melko kattava koonti Pudasjärven alueen kyläseuroista ja yhdistyksistä, tulee hanketoimijan ja heidän konsulttinsa aina varmistaa kutsuttujen tahojen kattavuus myös muilla keinoin. Lisäksi seuraavat yhdistykset ovat Pudasjärvellä toimivia tärkeitä sidosryhmään kutsuttavia tahoja:

- Metsänhoitoyhdistys Koillismaa ry Pudasjärvi
- MTK-Pudasjärvi ry
- Pudasjärven luonnonsuojeluyhdistys ry
- Pudasjärven riistanhoitoyhdistys
- Hankkeen vaikutusalueen vesiosuuskunta
- Pudasjärven yrittäjät ry
- Suomen Erillisverkot Oy
- Suomen Metsästäjäliitto Oulun Piiri ry

Jos hanke on kuntarajan lähellä, rajoittuu kuntarajaan tai on kahden kunnan/kaupungin alueella, kutsutaan myös kyseisen kunnan/kaupungin puolen kylä-, metsästys-, kalastus- ja luontoyhdistykset/-seurat, jotka toimivat hankkeen vaikutusalueella. Näiden tahojen kartoitus, yhteystietojen hankinta ja ryhmään kutsuminen ovat hanketoimijan ja heidän konsulttinsa vastuulla.

3.4 Paliskunnat

Pudasjärven kaupunki kuuluu poronhoitoalueeseen ja kaupungin alueella toimii yhteensä 7 paliskuntaa; Pudasjärven paliskunta, Pudasjärven Livon paliskunta, Kollajan paliskunta, Ikkosen paliskunta, Kuukkaan paliskunta, Pintamon paliskunta ja Taivalkosken paliskunta. (Kuva 2.) Hankealueen ja sen vaikutusalueella olevat paliskunnat sekä Paliskuntain yhdistys tulee kutsua kaikkiin sekä virallisiin että epävirallisiin sidosryhmätilaisuuksiin. Paliskuntien kanssa on käytävä myös poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut hankkeen eri vaiheissa. Alueen paliskunnan lisäksi myös ympäröivät paliskunnat ja Paliskuntain yhdistys tulee kutsua PHL:n mukaisiin neuvotteluihin. On suositeltavaa kutsua myös Pudasjärven kaupunki PHL:n mukaisiin neuvotteluihin.

Kuva 2. Poronhoitoalueen eteläosan paliskunnat. Lähde: Paliskuntain yhdistys (muokattu).

4 Ohjeistus Pudasjärven alueen paliskuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön tuulivoimahankkeissa

Pudasjärven ollessa kauttaaltaan poronhoitoaluetta, on tässä ohjeessa koettu tarkoituksenmukaiseksi antaa erillistä ja yksityiskohtaisempaa ohjeistusta paliskuntien kanssa tehtävään sidosryhmäyhteistyöhön ja tiedon jakamiseen. Pudasjärven kaupunki edellyttää hanketoimijan olevan tietoinen Paliskuntainyhdistyksen, Suomen tuulivoimayhdistyksen (nyk. Suomen uusiutuvat ry) ja Akordi Oy:n yhteistyössä laatiman oppaan *”Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella – Tuulivoimalan ja poronhoidon näkemys hyvistä käytännöistä”* sisällöstä.

Poronhoito on pohjoisessa Suomessa tärkeä elinkeino ja osa kansanperinnettä. Poronhoidosta on säädetty erikseen poronhoitolaille (848/1990), joka turvaa porojen laidunnusoikeuden poronhoitoalueella. Erilaiset maankäytön muutokset, etenkin tuulivoima, vaikuttavat paliskuntien poronhoitoon yhä enenevässä määrin. On tärkeää vaalia poronhoidon edellytyksiä, jotta poronhoitoa voidaan harjoittaa ammattimaisesti myös tulevaisuudessa.

Pudasjärven kaupunki suosittelee, että hanketoimija ottaa yhteyttä hankkeensa vaikutusalueen paliskuntiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Ihanteellisessa tilanteessa hanketoimija on ottanut paliskuntiin yhteyttä jo tätä ohjetta lukiessaan. Aikainen yhteydenotto paliskuntiin on tärkeää, sillä tuulivoimahankkeen suunnittelussa on otettava huomioon alueen nykyinen käyttö poronhoidossa. Alue saattaa olla esimerkiksi tärkeää vasomisaluetta tai erotteluaitojen aluetta. Korostamme aikaisen tiedottamisen lisäksi avoimuutta ja läpinäkyvyyttä; jakakaa paliskunnille kaikki sen hetkinen tieto, esimerkiksi hankkeen alussa alustavat suunnitelmat mahdollisine voimalapaikkoineen ja tehdyt ja tulevat tutkimukset. On hyvä myös kertoa hankkeen alustava aikataulutus ja yleinen YVA- ja kaavoitusprosessin kulku, jotta kaikki osapuolet ovat ajan tasalla. Paliskuntien yhteystiedot poroisäntineen löytyvät Paliskuntain yhdistyksen internetsivuilta: [Paliskuntain yhdistys — Poroisännät](#).

Tuulivoiman vaikutuksista poronhoitoon Suomessa on erittäin vähän tutkittua tietoa, joten hanketoimijan tulee kuunnella ja hyödyntää paliskuntien käytännön tietoa. Jotta juuri kyseisen hankealueen merkityksestä porojen laiduntamiseen saataisiin mahdollisimman

tarkkaa tietoa, Pudasjärven kaupunki suosittelee hanketoimijaa hankkimaan GPS-seurantapantoja hankkeen vaikutusalueen paliskuntien käyttöön. Sopivasta määrästä pantoja tulee neuvotella paliskuntien kanssa, kuitenkin niin, että se on hankkeen kokoon ja sijaintiin suhteutettuna tarkoituksenmukaista. Pantojen hankinnan lisäksi on kartoitettava paliskuntien alueen käyttö reitteineen ja rakenteineen yhteistyössä paliskunnan kanssa, jotta hankkeen vaikutukset saadaan selvitettyä luotettavasti.

Jos hankkeen vaikutusalueen paliskuntien alueille on suunnitteilla myös muita hankkeita, tulee hanketoimijan tehdä myös yhteisvaikutusten arviointia. YVA-selvitysten yhteisvaikutusten arviointiin on valitettavasti vakiintunut tapa, jossa jokainen hanketoimija ja heidän konsulttinsa tekevät useimmiten omat yhteisvaikutusten arviointinsa. Pudasjärven kaupunki kannustaa alueellensa tuulivoimaa suunnittelevia hanketoimijoita yhteistyöhön yhteisvaikutusten arvioinnissa, sillä kaupunki tekee tätä joka tapauksessa hankkeiden ensiaskelista saakka. Yhteistyö ainakin tiettyjen vaikutustyyppien osalta saattaisi tuoda uutta tietoa, yksityiskohtia ja näkökulmia esiin ja voisi jopa vaikuttaa positiivisesti kilpailevien hankkeiden etenemiseen kaupungin päätöksenteossa. Hanketoimijoiden yhteistyö yhteisvaikutusten arvioinnissa olisi etenkin poronhoidon ja maiseman kannalta merkittävä positiivinen uusi toimintatapa, joka myös säästäisi aikaa ja resursseja.

Kun hankkeen vaikutuksia poronhoitoon on saatu selvitettyä, tulisi tuloksia jakaa avoimesti kohdepaliskunnille ja Pudasjärven kaupungille jo ennen virallisten materiaalien (kaavaselostus, YVA-ohjelma, YVA-selostus jne.) valmistumista. Paliskunnille tulisi antaa riittävästi aikaa perehtyä selvitysten tuloksiin ja materiaaleihin ja mahdollisuus kommentoida niitä. Tulosten materiaalin tulisi sisältää havainnollistavia taulukoita ja karttakuvia, jotta selvityksien tuloksista voi saada luotettavan ja selvän kuvan. Mahdollisuuden tutustua materiaaleihin ei tulisi kuitenkaan kohdistua ajallisesti kiireisimpään paliskunnan vuosikellon aikaan. Läpi hankekehityksen ja selvitysten tekemisen on hyvä ottaa huomioon uusi löytynyt tieto, vaikutukset ja etenkin kriittiset poronhoidolle tärkeät alueet. Selvityksien etenemisen myötä suunnitelmia (esimerkiksi voimalapaikkojen sijaintia ja määrää) tulisi mahdollisuuksien mukaan päivittää, kuitenkin niin, että muut ympäristövaikutusten osa-alueet tulevat huomioiduiksi lain mukaisesti. Esimerkiksi YVA-menettelyn tarkoituksena on YVA-lain mukaisesti pyrittävä löytämään ympäristövaikutuksia minimoiva ratkaisu. Tämä pätee myös poronhoitoa koskeviin vaikutuksiin.

Edellä kuvatun mukainen toiminta hankekehityksessä poronhoitoalueella synnyttää luottamusta ja luo paremmat olosuhteet vaikutusten selvittämiseksi. Hyvä kommunikointi ja

keskusteluyhteys edesauttavat sopivan ratkaisun löytymistä, vaikkakin molemmat osapuolet joutuvat luultavasti tekemään kompromisseja. Parhaimmassa tapauksessa hanketoimija voi saada rakennettua sosiaalisesti hyväksytyyn tuulivoimapuiston vähemmällä negatiivisten lausuntojen määrällä ja lisääntyneellä hyvällä maineella.

5 Hyödyllistä aineistoa

Akordi Oy:n Vihreän siirtymän paikallinen hyväksyttävyyys – Pelikirja:

[Akordin Vihreän Siirtymän pelikirja web.pdf](#)

Alueidenkäyttölaki: [Alueidenkäyttölaki | 132/1999 | Lainsäädäntö | Finlex](#)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä: [Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä | 252/2017 | Lainsäädäntö | Finlex](#)

Paliskuntain yhdistyksen internet-sivut: [Paliskuntain yhdistys - Reindeer Herders' Association - Finland](#)

Paliskuntain yhdistyksen, Suomen tuulivoimayhdistyksen ja Akordin opas: *Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella – Tuulivoima-alan ja poronhoidon näkemys hyvistä käytännöistä*: [Paliskunnat ja tuulivoimatoimijat toimintamalli](#)

Paliskuntien ja poroisäntien yhteystiedot: [Paliskuntain yhdistys — Poroisännät](#)

Pudasjärven kaupungin tuulivoimasivut: [Tuulivoima - Pudasjärvi](#)

Pudasjärven kaupungin tuulivoimaselvitys: [Report](#)

Pudasjärven kaupungin tuulivoima 2030 -ohjelma: [Pudasjärven-tuulivoimaohjelma-2030-2.pdf](#)

Pudasjärven kaupungin yhdistyssivut: [Pudasjärven kaupunki - Järjen äärellä - Pudasjärvellä](#)